

WOB: Ten onrechte geen nitraat-probleem

In het artikel 'Nitraat, enkele kanttekeningen' in *H₂O* nr. 21 van 15 oktober wordt een aantal zaken beweerd waar ook wij op onze beurt weer enkele kanttekeningen bij willen plaatsen. Wat de discussie over humane toxicologie betreft sluiten wij ons volledig aan bij het commentaar dat Leo Joosten van de VEWIN hierop geeft in *H₂O* nr. 22 van 29 oktober. Wij willen ingaan op het hoofdstuk Grondwater uit het genoemde artikel, omdat naar ons idee ten onrechte het beeld 'er is geen probleem' is geschapen.

De heren Hanekamp, Bast, Schuiling en Donze hebben gelijk dat bij de grondwaterwinning Vierlingsbeek *"...de uitspoeling (van nitraat) in de toekomst beperkt en hanteerbaar zal zijn onafhankelijk van het hoge bemestingsniveau"*. Hoewel het artikel uitsluitend handelt over nitraat, gaat de discussie over mest. Het feit blijft dat door de hoge mestgift de bodem en het zich daarin bevindende grondwater ernstig worden aangetast, ook al is nitraat zelf geen probleem.

Dat alleen diep grondwater wordt gebruikt voor de bereiding van drinkwater is een foute veronderstelling. De schrijvers noemen zelf in het artikel 7,5 tot 12,5 meter beneden maaiveld ondiep. In Boxmeer, Vierlingsbeek en Macharen wint ons bedrijf op deze diepte grondwater voor de bereiding van drinkwater: diep grondwater winnen kan niet aan de oostkant van de Peelrandbreuk. Bovendien gaan de schrijvers volledig voorbij aan het feit dat ook het ondiepe grondwater deel uitmaakt van het milieu en bescherming verdient tegen verontreiniging en aantasting. Juist het ontbreken van afdoende bescherming van het grondwater heeft bij de genoemde winningen geleid tot hoge kosten voor monitoring, zuiveringsonderzoek en uiteindelijk de bouw en exploitatie van extra zuiveringstechnieken.

Zware metalen

De neveneffecten van hoge mestgiftten, zoals toenemende verzuring van de ondergrond, de afbraak van bodemdelen en de mobilisatie van allerlei aan de bodem gebonden stoffen, worden in het artikel buiten beschouwing gelaten. Dit zijn nu net de oorzaken van allerlei problemen bij onze ondiepe winningen. Op dit moment wordt de winning Vierlingsbeek geplaagd door hoge nikkel- en kobaltgehalten, hetgeen door Joosten in zijn reactie wordt aangehaald. Dit probleem wordt veroorzaakt door de afbraak van pyriet, waardoor het daaraan gebonden nikkel en kobalt vrijkomt, en de toegenomen

mobiliteit van zware metalen als gevolg van de extreem lage zuurgraad van het grondwater. Terecht meldt Joosten dat naast de zware metalen ook de toename van de hardheid een probleem is. Het toevoegen van onthardingsinstallaties en extra zuiveringstappen werkt sterk kostenverhogend, waarbij uiteindelijk de drinkwaterconsument de rekening krijgt gepresenteerd.

Bestrijdingsmiddelen

Het zure grondwater is een ideale omgeving voor zich als ionen gedragende bestrijdingsmiddelen, zoals bentazon en MCP. Hierin schuilt misschien wel de grootste bedreiging voor de drinkwaterproductie. Vanwege de uiterst scherpe drinkwaternorm is het voorkomen van bestrijdingsmiddelen echter vrijwel altijd een overschrijding. Het idee daarachter is dat dergelijke stoffen eenvoudig niet in drinkwater thuishoren. Maar daar zijn de schrijvers het wellicht niet mee eens, aangezien de Stichting Heidelberg Appeal Nederland (HAN) in een in opdracht van LTO-Nederland uitgevoerd onderzoek aantoonde dat bestrijdingsmiddelen geen gevaar vormen voor de volksgezondheid. De huidige drinkwaternorm en de nieuwe EG-drinkwaterrichtlijn zijn evenwel 0,1 µg/l.

Los van de verwachting in hoeverre de EG-nitraatrichtlijn het gewenste effect heeft op het nitraatgehalte van grondwater is duidelijk dat deze:

- een gewenst effect heeft op de zuurgraad van het grondwater;
- daardoor een gewenst effect heeft op de mobiliteit van verontreinigingen;
- een gunstige ontwikkeling is voor de kwaliteit van het grondwater;
- een gunstig effect zal hebben op de drinkwaterprijs, omdat in de toekomst wederom zonder geavanceerde zuiveringstechnieken en onthardingsinstallaties van grondwater drinkwater kan worden gemaakt.

Het is goed dat discussie plaatsvindt over dergelijke zaken en dan niet gebaseerd op selectieve feiten, maar op alle feiten. Laten we onze energie niet steken in eindeloze discussies over uitgangspunten en randvoorwaarden, maar in het duurzaam omgaan met het milieu. Nog steeds geldt dat voorkomen beter (en goedkoper) is dan genezen. 

André Bannink

ACTUALITEIT

Europese Hof definieert 'lozing'

Het Europese Hof van Justitie heeft twee arresten gewezen waarin het begrip 'lozing' uit een Europese richtlijn om vervuiling van oppervlaktewater tegen te gaan, nader uitgelegd wordt. Door deze arresten kunnen de waterschappen doorgaan met de bestrijding van diffuse bronnen van waterverontreiniging.

Volgens het Hof wordt elke, aan een persoon toe te schrijven handeling waarbij verontreinigende stoffen in het oppervlaktewater terecht komen, aangemerkt als lozing. Dat geldt voor bijvoorbeeld verontreinigde stoom uit fabriekshallen bij het verduurzamen van hout met wolmanzouten via stoomfixatie, en het plaatsen van met creosootolie behandelde houten waterbeschoeiingen.

Door deze ruime uitleg van het begrip lozing kunnen de waterschappen doorgaan met de bestrijding van diffuse bronnen van verontreiniging. De maatregelen uit het Lozingenbesluit passen binnen de uitleg die het Europese Hof aan het begrip lozing heeft gegeven. Zo zal de vervuiling van het oppervlaktewater door bestrijdingsmiddelen en meststoffen vanaf begin volgend jaar aangepakt worden met de maatregelen uit het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij.

Het Hof heeft het begrip lozing niet zo ruim uitgelegd dat de waterschappen nu ook bijvoorbeeld de uitstoot van uitlaatgassen door het wegverkeer kan beperken. De afstand tussen de plaats van uitstoot van de verontreiniging en het daardoor vervuilde oppervlaktewater is van belang. Het moet voorzienbaar zijn dat een handeling tot vervuiling van het oppervlaktewater leidt. In die zin heeft het Hof wel een grens getrokken.

Voor meer informatie: Unie van Waterschappen, Monique Lammens (070) 351 98 02 of Bert Blase (070) 351 97 75. 